Ulkoasiainvaliokunta

Torstai 6.2.2025 klo 12.00—13.35

Läsnä
puheenjohtaja Johannes Koskinen sd
varapuheenjohtaja Sofia Vikman kok (1, 2, 3, 4, 5)
jäsen Eva Biaudet r
jäsen Pekka Haavisto vihr
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Antti Kaikkonen kesk
jäsen Atte Kaleva kok
jäsen Anne Kalmari kesk (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20)
jäsen Jarmo Lindberg kok
jäsen Veijo Niemi ps (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Jenna Simula ps
jäsen Ville Skinnari sd
jäsen Tytti Tuppurainen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Timo Harakka sd (4, 5)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Tiina Larvala
valiokuntaneuvos Jonna Savola

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 13 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Euroopan unionin neuvoston kokous 27.1.2025 (Ulkoasiainneuvosto)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 116/2024 vp

EUN-raportti Eduskunnalle tiedottaminen / Neuvostoraportti / Ulkoasiainneuvosto Brysselissä 27.1. ; A 3

Raportointi

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- ulkoministeri Elina Valtonen, ulkoministeriö
- erityisavustaja Matias Pajula, ulkoministeriö

- eurooppakirjeenvaihtaja Turo Mattila, ulkoministeriö
- yksikönpäällikkö Minna Laajava, ulkoministeriö

Merkittiin selvitys saaduksi.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Valtioneuvoston selvitys: Suomen, Ruotsin, Norjan ja Tanskan päämiesten epävirallinen tapaaminen Kööpenhaminassa 26.1.2025

Valtioneuvoston UTP-selvitys UTP 3/2025 vp

UTP-jatkokirjelmä UTPJ 2/2025 vp
Liiteasiakirja UM Muistio 25.1.2025 Suomen, Ruotsin, Norjan ja Tanskan päämiesten epävirallinen tapaaminen Kööpenhaminassa 26.1.2025 ; A 4
Liiteasiakirja UM Muistio 4.2.2025 Suomen, Ruotsin, Norjan ja Tanskan päämiesten epävirallinen tapaaminen Kööpenhaminassa 26.1.2025 ; B 4

Asia on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta päätti perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla, että asian käsittelyyn osallistuvien valiokunnan jäsenten on noudatettava vaiteliaisuutta muistion käsittelyssä.

Valmistelu

Asia on käsitelty kirjallisessa menettelyssä 25.1.2025.

Jatkokirjelmä UTPJ 2/2025 vp - UTP 3/2025 vp on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta päätti perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla, että asian käsittelyyn osallistuvien valiokunnan jäsenten on noudatettava vaiteliaisuutta muistion käsittelyssä.

Raportointi

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- ulkoministeri Elina Valtonen, ulkoministeriö
- erityisavustaja Matias Pajula, ulkoministeriö
- eurooppakirjeenvaihtaja Turo Mattila, ulkoministeriö
- yksikönpäällikkö Minna Laajava, ulkoministeriö

Merkittiin selvitys saaduksi.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

5. Valtioneuvoston puolustusselonteko

Valtioneuvoston selonteko VNS 9/2024 vp

Ennakkokäsittely

Valiokunta keskusteli asiantuntijasuunnitelmasta. Liite A 5.

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- ulkoministeri Elina Valtonen, ulkoministeriö
- erityisavustaja Matias Pajula, ulkoministeriö
- eurooppakirjeenvaihtaja Turo Mattila, ulkoministeriö
- yksikönpäällikkö Minna Laajava, ulkoministeriö

Merkittiin selvitys saaduksi.

6. Ukrainan rauhanaloitteen ympäristöturvallisuutta koskevan alakohdan kokous 19.10.2024

Valiokunnan oma asia O 42/2024 vp

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

7. Valtioneuvoston selvitys: Venäjä-pakotteet

Valtioneuvoston UTP-selvitys UTP 49/2024 vp

Valiokuntaan on saapunut EU-asian raukeamisilmoitus. Todettiin, että asian käsittely valiokunnassa on rauennut.

8. Valtioneuvoston selvitys: Kansainvälisen avun antaminen Ukrainaan

Valtioneuvoston UTP-selvitys UTP 4/2022 vp

UTP-jatkokirjelmä UTPJ 35/2022 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 36/2022 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 37/2022 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 39/2022 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 42/2022 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 43/2022 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 51/2022 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 52/2022 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 54/2022 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 63/2022 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 66/2022 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 2/2023 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 7/2023 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 17/2023 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 21/2023 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 29/2023 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 31/2023 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 36/2023 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 40/2023 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 1/2024 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 7/2024 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 16/2024 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 23/2024 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 37/2024 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 45/2024 vp
Liiteasiakirja PLM muistio 27.1.2025 Kansainvälisen avun antaminen Ukrainaan ; A 8

Jatkokirjelmä UTPJ 45/2024 vp - UTP 4/2022 vp on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta päätti perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla, että asian käsittelyyn osallistuvien valiokunnan jäsenten on noudatettava vaiteliaisuutta muistion käsittelyssä.

Valiokunta lähetti tiedoksi puolustusvaliokuntaan jatkokirjelmän UTPJ 45/2024 vp - UTP 4/2022 vp.

Merkittiin selvitys saaduksi.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

9. Valtioneuvoston selvitys: Suomen Nordefco-puheenjohtajuuskausi 2025

Valtioneuvoston UTP-selvitys UTP 1/2025 vp

Liiteasiakirja PLM muistio 17.12.2024 Suomen Nordefco-puheenjohtajuuskausi 2025 ; A 9

Asia on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta päätti perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla, että asian käsittelyyn osallistuvien valiokunnan jäsenten on noudatettava vaiteliaisuutta muistion käsittelyssä.

Valiokunta lähetti asian tiedoksi puolustusvaliokuntaan.

Merkittiin selvitys saaduksi.

10. Valtioneuvoston selvitys: EU:n erityisedustajien mandaatit ja toimikaudet

Valtioneuvoston UTP-selvitys UTP 21/2023 vp

UTP-jatkokirjelmä UTPJ 26/2024 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 43/2024 vp
Liiteasiakirja EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/EU:n erityisedustajan nimittäminen Belgrad-Pristina-dialogia varten ; A 10

Jatkokirjelmä UTPJ 43/2024 vp - UTP 21/2023 vp on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta päätti perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla, että asian käsittelyyn osallistuvien valiokunnan jäsenten on noudatettava vaiteliaisuutta, kunnes asiasta on tehty neuvoston päätös.

Merkittiin selvitys saaduksi.

11. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle neuvotteluista Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välillä institutionaalisista ratkaisuista sisämarkkinoita koskevia EU:n ja Sveitsin välisiä sopimuksia varten sekä sopimuksista, jotka muodostavat perustan Sveitsin pysyvälle rahoitusosuudelle unionin koheesiota varten ja Sveitsin osallistumiselle unionin ohjelmiin

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 52/2024 vp

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 52/2024 vp

Asia on saapunut ulkoasiainvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Valiokunta hyväksyi kannanoton: Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan.

12. Toimenpidealoite hallituksen ryhtymisestä toimenpiteisiin Suomen irtautumiseksi Ottawan sopimuksesta, oman kansallisen miinatuotannon aloittamiseksi ja sitä kautta Suomen puolustuksen vahvistumiseksi

Toimenpidealoite TPA 77/2024 vp

Asia on saapunut valiokuntaan.

13. Toimenpidealoite Ottawan sopimuksesta irtaantumisesta

Toimenpidealoite TPA 79/2024 vp

Asia on saapunut valiokuntaan.

14. Valtioneuvoston selvitys: Suomen osallistumisen päättyminen Operation Inherent Resolve-operaatiossa Irakissa

Valtioneuvoston UTP-selvitys UTP 33/2024 vp

UTP-jatkokirjelmä UTPJ 42/2024 vp ; A 14
Liiteasiakirja UM muistio 10.12.2024 Operation Inherent Resolve (OIR)-operaation kansallisen osallistumisen päättymistä koskevien purkutoimien loppuunsaattaminen

Jatkokirjelmä UTPJ 42/2024 vp - UTP 33/2024 vp on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta lähetti tiedoksi puolustusvaliokuntaan jatkokirjelmän UTPJ 42/2024 vp - UTP 33/2024 vp.

Merkittiin selvitys saaduksi.

15. Valtioneuvoston selvitys: Suomen ja Taiwanin välinen lentoliikennejärjestely

Valtioneuvoston UTP-selvitys UTP 2/2025 vp

Liiteasiakirja UM muistio 22.1.2025 Suomen ja Taiwanin välinen lentoliikennejärjestely ; A 15
Liiteasiakirja Liite 14.1.2025 Suomen ja Taiwanin välinen lentoliikennejärjestely

Asia on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta päätti perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla, että asian käsittelyyn osallistuvien valiokunnan jäsenten on noudatettava vaiteliaisuutta muistion ja liitteen käsittelyssä.

Valiokunta päätti kuulla asiantuntijoita.

16. Valtioneuvoston selonteko YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030:n toimeenpanosta

Valtioneuvoston selonteko VNS 7/2024 vp

Ennakkokäsittely

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman.

17. Valtioneuvoston selvitys: Suomen osallistuminen EUNAVFOR ASPIDES -operaatioon
Valtioneuvoston selvitys: Suomen osallistuminen Prosperity Guardian -operaatioon

Valtioneuvoston UTP-selvitys UTP 4/2024 vp

Valtioneuvoston UTP-selvitys UTP 5/2024 vp
Valiokunnan lausunto UaVL 2/2024 vp
UTP-jatkokirjelmä UTPJ 1/2025 vp ; A 17
Liiteasiakirja EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN; Punaisella merellä toimivan EU-kriisinhallintaoperaation EUNAVFOR ASPIDES kansainväl

Jatkokirjelmä UTPJ 1/2025 vp - UTP 4/2024 vp on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta päätti perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla, että asian käsittelyyn osallistuvien valiokunnan jäsenten on noudatettava vaiteliaisuutta, kunnes asiasta on tehty neuvoston päätös.

Valiokunta lähetti tiedoksi puolustusvaliokuntaan jatkokirjelmän UTPJ 1/2025 vp - UTP 4/2024 vp.

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- yksikönpäällikön sijainen Hanna Lepistö, ulkoministeriö
- osastoesiupseeri, majuri Pekka Lehto, Pääesikunta

Merkittiin selvitys saaduksi.

18. Valtioneuvoston selvitys: Suomen osallistumisen jatkaminen EUNAVFOR ASPIDES -operaatioon

Valtioneuvoston UTP-selvitys UTP 51/2024 vp

Liiteasiakirja UM muistio 3.2.2025 Suomen osallistumisen jatkaminen EUNAVFOR ASPIDES operaatioon ; A 18

Asia on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta päätti ryhtyä käsittelemään asiaa.

Valiokunta lähetti asian tiedoksi puolustusvaliokuntaan.

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- yksikönpäällikön sijainen Hanna Lepistö, ulkoministeriö
- osastoesiupseeri, majuri Pekka Lehto, Pääesikunta

Merkittiin selvitys saaduksi.

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan UaVEK 1/2025 vp: Jemenistä käsin toimivien huthikapinallisten iskut Punaisenmeren laivaliikenteeseen ovat jatkuneet. Niiden seurauk-

sena valtaosa Punaisenmeren kautta kulkevasta kaupasta on tyrehtynyt. Valiokunta toteaa iskujen loukkaavan vakavalla tavalla merenkulun vapautta ja turvallisuutta kansainvälisen kaupan näkökulmasta tärkeällä reitillä. Tilanne Punaisellamerellä kytkeytyy Lähi-idän laajempaan ajankohtaiseen turvallisuustilanteeseen. Saadun selvityksen riski laajemmasta alueellisesta eskalaatiosta on kasvanut. EU käynnisti 19.2.2024 sotilaallisen EUNAVFOR ASPIDES -operaation turvaamaan Punaisenmeren ja sen lähialueiden merireittejä. Valtioneuvoston selvityksissä eduskunnalle esitetään, että Suomi jatkaisi osallistumistaan EUNAVFOR ASPIDES-operaatioon enintään viidellä sotilaalla, joiden toimipaikka olisi edelleen Kreikassa sijaitseva esikunta. Tehtävät voivat edellyttää matkustamista koko operaatioalueella. Selvityksestä ilmenee, että huhtien muodostama merellinen uhka operaation toiminta-alueella, pois lukien operaation esikunnassa, on korkea. Selvityksessä perustellaan operaatio-osallistumisen jatkamista sillä, että Suomi kantaa vastuutaan osana kansainvälisiä toimia, joilla pyritään kauppareittien turvaamiseen ja merellisen turvallisuuden vahvistamiseen Punaisellamerellä. Valiokunta yhtyy selvityksissä esitettyihin osallistumisperusteisiin ja painottaa, että kansainvälisen yhteisön vastuulla varmistaa, että globaalin kauppamerenkulun turvallisuus turvataan. Suomelle, joka on 95-prosenttisesti riippuvainen ulkomaankaupassaan meriyhteyksistä, tämän ulottuvuuden korostaminen on erityisen tärkeää. Valiokunta puoltaa Suomen osallistumista EUNAVFOR ASPIDES -operaatioon selvityksissä esitetyllä tavalla.

19. Muut asiat

-

20. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on perjantaina 7.2.2025 klo 09.45.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Tiina Larvala